

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 12 korona. félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

Az öreg fiuk,

a népfelkelők, külön teljegyzésre érdemes hősei ennek a mindent lángokba borító, vértengert fakasztó nagy kataklizmának. Szánakozó mosoly volt a pesszimizmusra hajlók részéről a kísérőjük, amikor a polgári ruha helyett csukaszürke került rájuk. A sorozás a köztudatban az illyuságot jelenti. A virágos, a kurgantó, ölelkező fiatalságot, amely a rendes időkben ilyenkor tavaszszal odaállt a sokat emegetett mérték alá s ha ezt „megüti”, felcsúszik a császárnak. Hol van ez a vidám idő, amely a katonaeletet csak mint valami vidáman férfias tornát állította elénk, a melyet három év alatt, vagy egy év alatt a maga jó és kellemetlen részletével együtt végig kell csinálni. Ma a katonaság nem a mundart és a fegyelmet jelenti, hanem az évek hosszú során át egészen szunnyadó tulajdonképeni célt, az igazi katonadolgot: a harcot, a lelki és testi megpróbáltatásokat, a verődolgot. — Ma nem egy kemény játék a katonaelet, hanem a legvéresebb komolyság, az élet minden lehetőségei között a legnagyobb teladatok vállalása. S amikor ebben a katonák a delelőhöz jutotak, amikor a tél elmúltával gyors iramban várhatjuk a legnagyobb eseményeket, akkor került a sor azokra a férfiakra, akik a polgári világban az élet és a munka delelőjét jelképezik.

Es jönnek, jönnek az öreg fiuk, a mi derék néptölkelőink, jöttek az öreg legények, akiknek legnagyobb részét csak éppen a sorsuk miatt nevezzük legényeknek — hiszen többnyire férjek, családapák, akik közül nem egyiknek a fia is katoná. Jöttek s az ő sorozásuk éppen olyan formák között lornák tolyt le, mint amikor a fiaikat állították a mérték alá. — A forma ugyanaz, csak éppen a hangulat más. A mai ujoncok nem énekeltek, nem a korcsmákból jönnek ki összekapkodva, de azért nem lehet azt mondani, hogy keserűség vagy

ijedt aggodalom feküdt volna meg a sorozó helyiségek környékét. A férfiak úgy jelentek meg, mint akiket a komoly kötelesség parancsszava állított elő. Mind-egyik számolt azzal, hogy nagy áldozatokról van szó, amelyek között a maguk sorsa nem a legfontosabb. A feleség, a gyerekek: ez a gondolat töltötte meg a lelkeket, — de ezután a nyomában szegődött e nehéz szárnyu gondolatnak a másik szárnyalobb: a feleség, akikért el kell menni.

A mi derék néptölkelőink nem összetört lelket és erőltet akaratot vittek magukkal. Komoly lélekkel, a nagy kötelességek tudatában telfrissült akarattal mennek és mindennap jönnek a hírek, hogy az öreg fiuk közül mindig többnek a szive fölött csillog a legszebb vitézség arany- és ezüst-érdemkeresztje.

Nem trázis, amikor azt mondjuk, hogy büszkéek vagyunk a mi öreg legényeinkre, akik közül most ismét sokat állít a sors a haza védelmének útjára. Bizunk bennük és nagy a hitünk, hogy kiállják ők is a próbát, akiket a legujabb hívó szó illet.

Hősök siremléke.

Hogy tervezik Kassán?

Nálunk, Ujhelyben is megindult már az akció az itt elhunyt és eltemetett hősök emlékének megőrzésére s a célra már bizonyos kötelesség együtt is van s még egyre szaporodis. A kivitel módjára nézve azonban még nem merült fel semmiféle terv. Ep ezért érdekesnek tartjuk itt ismertetni azt a művészi gondolatot, mely Kassán kelt életre ebben az ügyben.

A gondolatot *Konrády* Lajos, a kiváló műizlésesről ismert kassai prépost kanonok vette fel.

A terv a világháboruban eltemet és a kassai köztemetőben elesett hősök sírjainak méltó művészi megjelölése. *Konrády* Lajos részletesen kifejtett eszméjét Kassa város tanácsa magáévá tette és a kivittel a városi műszaki és erdőszeti hivatalt megbizta.

Abból az alapgondolatból kiindulva, hogy a haza határait védő hősök, akik a kárpáti szorosokon állottak őrt, harcoltak és ott estek el, megtörtik az ellenség túlyomó erejét, a siremlék művészi megoldása a következő:

A Kárpátok erdeinek sötét fenyvesei veszik körül a sírokat, melyek fölött a magyar címer hármas hegyei állanak, címerünk két tő kesztyűvel, mintegy az országot képviselve és hálóját kifejezve.

A kapuzatot alkotó két szikla jelképezi a megvédett szorosokat, amelyeknek oszcsán turmádarak állanak a kős védők jelképeül.

A hármas szikla alján előugró sziklapadra lépcsők vezetnek fel. A hősök emlékére tartandó ünnepélyeken lehet a szónokok helye. A sziklafalakon kivésetnek a nevezetesebb kárpáti csaták, idő helyezett-ének kiválóbb hőseink is. A sziklapad alján látható márványtábjára az emlékmű rendeltetését magyarázó fölirat kerül.

A borostyánnal beültetett sírok felett a lehetőleg szerint minden mezőn az ott nyugvók neveit megörökítő köeméktáblák nyernék elhelyezést.

A fenyő alján zöld pázsit terül el, erdei növényekkel és bokrokkal, valamint borostyánfüzerekkel díszített gömbölkés faoskák, az egyes bemélyedéseknél pedig piheő padocskák lesznek elhelyezve.

Az ép oly kegyeletos, mint művészi siremlék tervezése a *Jakubovics*-féle butor kereskedés kirakataiban van közszemlérés téve.

Az élelmes orosz katona.

B. L. huszárőrhadnagy levelet irt a harcterről — A kamionkai harcosban a lábát lötték keresztül, de most ismét a harctéren küzd. Már jó ideje nem érkezett róla semmi hír, úgy, hogy édesanyja már aggdóttól is. Ez a levél azonban minden aggdódsáknak útját veszi. A főhadnagy kedvesen mesél el egy harctéri jelenetet, amelyben anyai jellemző adat van, hogy teljes részletességgel közöljük:

A napokban egy kedves kis eset történt, hamar megírom, kár lenne ha elmerülné.

Husvét vasárnapjának gyönyörű reggelén, nindjárt virradat után, a főünk nem messze beásott, saját gyalogsági frontunk felé egy orosz katona közeledett, jobbkarján egy hatalmas kosárral, baljával meg szüntelenül fehér kendőt lobogtatva.

Előinte igen bátoraltan lassusággal jött, de amit észrevette, hogy a mieink viszonzozzák a fehér kendő lobogtatását, nekilendülve, vigan hozta a kosarat. A feltartóztató bakáinkat vigan üdvözölte zagyva nagyorosz nyelven, azután sárbarna köpenyéből egy nagy borítékba zórt levelet húzott elő, azt átadta az altisztnek és közben értelmelen szavakat hadarva, mutogató a főhehár abrosszal borított kosarra. A nagy boríték németül volt emezve a

„Somben álló csoport magyar osztrák tisztjeinek.”

Hozták a muszkát kosarastu a parancsnok elé. Ott a levelet és a kosarat hamar felbontották s kiderült, hogy a gavallér orosz tisztnek szives sorok kíséretében, frissen sült husvétii bárányt, szentelt kalácsot és piros tojást küldöttek a mieinknek!

A levélnek igen udvarias, sőt diplomatikus hangu tartalmu az volt, hogy küldik ajándékaik mellé husvétii jó kívánásait, igaz nagyra-becsülésüket s azon hő óhajjal zárták, hogy bár hamarosan megjöjné a béke s hozna mindkét küzdő félnek dicsőséget.

Nosza, a magyar gavallérság nem maradvatán a muszkák mögött, hamar készen volt a szép köszönő válaszelevél és egy nagy kosár megrakva prágai sonkával, vörös borral stb. Minden minden szépen együtt rendben volt, a küldőno muszka bakának megmagyarázták, hogy ime itt van 50 korona, meg egy levél, meg egy kosár. Az ötven korona az övé, a levelet meg a kosarat adja át annak, aki küldötte.

A muszka szép csendesen végighallgatta az oktatást, aztán elvette és zsebreavágta az ötven koronát, látszott rajta, hogy nagyon örül annak. De a levélhez nem nyúlt, a kosárra meg rá se nézett, csak állt nyugodtan. Megbiztatta a tolmács, no, mozduljon már, elmehet már, vegye a kosarat meg a

SZOLYVAI

HUGYHAJTÓ ÉS HUGYSAVOLDÓ GYÓGYVIZ.

Lapunk mai száma 2 oldal.

Dr. Kéty, Dr Bókai, Dr Widerhoffer orvos-tanárok nyilatkozatai alapján első rangu gyógyhatásu: csusz, köszvény, hólyag, vesebajoknál, cukorbetegség, húgyhomok, epekő, étvágytalanság és gyomorbetegség ellen. Kitűnő ízű üdítő ital.

K a p h a t ó m i n d e n ü t t.

levelet! De a mi muszkának tagadólág ingatta a fejét és szólt:

— Nem, azt már nem! En nem vissek sem levelet, sem kosarat, én megadom magamat, én fogoly vagyok, én fogolynak érzem magamat!

Es hiábavaló minden kérés, rábeszélés, hiába az 50 korona még huszkezel való megpótlásának ígérete, a muszka hajthatatlan marad. Ő nem megy és ő nem megy! Pont.

Mit volt mit tenni, a válaszlevél utóirat formájában értesítették az orosz tiszteket őszinte sajnálkozásuk kifejezése mellett, katonájuk megmáshatlan elhatározásáról s a küldemény átvételét egy szemfüles héber hitű őrzetűre bízták, aki erre a feladaira lelkesedéssel vállalkozott is. Elindult a fiú s nem telt bele egy óra, már vissza is jött. A jelentkezésnél büszkén mutogatta a cyrilbetűs 50 rubelest, amit odaát kapott, mondta, hogy nagyon köszönik a küldeményt, de válaszlevelet nem hozott...

Redukálják az államsegélyeket.

A legnagyobb államsegély összege 2 korona.

Hire ment, hogy a pénzügyminiszter a költségvetéssel egyetértőleg a hadbavonultak itthon maradt családtagjainak segélyét természetesen redukálni szándékozik. A pénzügyminiszterium a városokhoz és községekhez kérdéseket intézett olyan irányban, hogy célszerűnek és kivihetőnek tartanák-e az államsegélyek leszállítását és ha igen, körülbelül milyen módokat mellett. A pénzügyminiszter egyuttal azt is jelzi, hogy a tervezet szerint városokban a hadbavonultak hozzátartozóinak ezután adandó államsegély összege nem haladhatja túl a napi 2 koronát, tekintet nélkül arra, hogy az illető segélyezett család hány tagból áll.

A pénzügyminisztert kétségtelesen az a közgazdasági elv vezeti az államsegélyek redukálásának kérdésénél, hogy a tél elmúltával megszaporodtak a munkaaltsalmak és így a segélyezésre tényleg rászoruló száma alaposan csökkent. Ez áll különösen a mezőgazdasággal foglalkozó kisebb községekben és falvakban, ahol a mezői munkák megkezdésével bőven akad a népnek keresetforrás. A földműveléssel foglalkozó vidékeken szomorú tapasztalatként megállapították, hogy az államsegélyt évező asszonyok és idősebb emberek egyáltalán nem akarnak dolgozni. Az ilyenekkel szemben helyes és szükséges azt a legszigorubb elvet alkalmazni, hogy aki nem akar dolgozni, az ne kapjon államsegélyt.

Kíváncsok, hogy a pénzügyminiszter újabb rendelkezése itt is egészségesebb és közgazdaságilag igazságosabb alpra helyezze a hadbavonultak családtagjainak a mi segélyezését. Tényleg csak az kapjon, aki rá van utalva, de emellett szigorúan ügyelendő arra, hogy ne legyen itt egyetlen egy olyan családtag sem, aki éhezni legyen kénytelen akkor, amíg eny kenyérkereső férje a háboruban áldozza egészségét és életét.

Felelős szerkesztő: Landesmann Miksa

Ujhelyi Boroevics.

(R.) Abból az alkalomból, hogy a Felsőmagyarországi Hírlap a nyilvánosság elé hozza s így megörökíti „Boroevics tábornok és a sebesült honvéd” esetét, — indíttatva érzem magamat arra, hogy egy ehhez hasonló, sőt ennél sokkal méltánylandóbb esetet közöljek a nyilvánossággal.

Még január hónapban történt, hogy egy este két beteg katona vánszorgott az állomásról az Andrássy utcán az állami iskolában levő kórházba. A 37 sz. ház előtt az egyik katona összeesett a kimerültségtől. A házban lakó öv. Kovács Ödön úriasszony két dohánygyári munkásnő segítségével szobájába vitte és jó meleg teát adott nekik. Az ugyanott lakó öv. Kaszner Jánosné államiléány is oai tanítónő fiakkert hozott a kimerült harcos részére.

A történelmi igazság kedvéért még megírom, hogy az 1-ső számú fiakkert a két katonát csak akkor vitte el az Andrássy utca 37 sz. házról az ugyanazon utcán levő állami iskolába, mikor öv. Kaszner néne a követelt egy koronát neki le fizette. De az állami iskolába a beteg katonákat be nem fogadták s tovább utasították a piaristák gimnáziumába. Igen, de az 1-ső számú egy fogott csak úgy volt hajlandó tovább vinni a beteg katonákat, ha újabb egy koronát fizetnek, amit a katonáknak kísérő két dohánygyári munkásnő meg is fizetett.

Mig tehát Boroevics tábornok urnak csak szavában került a sebesült harcosnak a gyaloglástól megmentése, ezeknek az ujhelyieknek anyagi áldozatába.

HIREK.

Szerkesztőségünk, kiadóhivatalunk és könyvnyomdánk május hó 1-től a Kazinczy u. 5. számú házba esz áthelyezve.

— Kassai hadtestparancsnok kitüntetése. A király strassenburgi Arz Arthur altábornagynak, a 6. hadtest parancsnokának hadteste kiváló és eredményes vezetéseért a *vaskoronarend 1. osztályát a hadéki ményvel* díjmentesen adományozta.

— Tost Barna kitüntetése. Janó főherceg banyavoyi Tost Barna papai kamaras, püspöki titkarnak a mártai lovagrend Marianus keresztjét adományozta.

Kiadó lakás.

3 szobából és mellékhelyiségekből álló utcai lakás azonnal kiadó.

Értekezhetni Apponyi-utca 29. szám alatt bent az udvarban.

Használjunk

hadisegély

póstabélyeget.

Felelős szerkesztő: Landesmann Miksa

Nyomatott Landesman Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátorfalujatehly.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

A Kárpátokban mi támadunk! Fényes győzelmek.

Budapest, ápr. 26.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

A kárpáti arcvonalon az uzsoki szoros-tól keletre a harcok tovább folynak. Az egyik támadó csoportunk tegnap Koziowától délkeletre az ellenségnek egy új támaszpontját elfoglalta, 7 tisztet, és több mint egy 1000 főnyi legénységet foglyul ejtettünk. Az elvesztett magaslatok visszafoglalása céljából az oroszok több heves ellentámadást kezdtek és a szomszédos terepszakaszon is itt-ott előretörést kíséreltek meg. Az ellenség támadása az Ostry magaslat és az ehhez csatlakozó hadállás ellen irányult, ezt a támadást hosszabb harc után az oroszok súlyos veszteségei közt visszavertük, az ellenség két zászlóalját eközben csaknem teljesen megsemmisítettük és néhány száz embert elfogtunk, nyomban megkezdett üldözés folyamán 26 lövészároknak és sok hadianyagnak jutottunk birtokában. A többi szakaszon is véresen visszavertük az oroszok éjjeli támadásait.

Az uzsoki szoros előtt az ellenség a támadás visszaverése után menekülésszerűen vonult vissza. A tegnapi harcokban az eddig nyert területet az oroszok kétségbeesett támadásai ellenére is nemcsak megtartottuk, hanem Koziowától délkeletre még gyarapítottuk. Az uzsoki szorostól nyugatra eső arcvonalon, Galiciában és Lengyelországban, valamint a Dnyeszter mentén és Bukovinában tüzéségi harc volt, egyébként nyugalom uralkodott.

Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

A németek győzelmei nyugaton.

Berlin, ápr. 26.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

A nyugati hadszíntéren Yperntől a harcok tovább tartanak. A csatorna nyugati partján Lizerne, amelyről a franciák azt állítják, hogy visszafoglalták, birtokunkban van, a csatornától keletre is megtartottuk az elfoglalt területet. A zsákinányolt ágyu száma negyvenötre emelkedett, amelyek között van, mint már korábban említettük, négy angol nehéz ágyu is.

Zonebektől északraletre folytattuk támadásainkat és több mint egyezer kanadait elfogtunk, a foglyok összes száma ezzel ötezerre emelkedik, különös népkeverék: a senegal négerék, angolok, turkok, indiaiak, franciák, kanadaiak, zuavok, algíriaiak vetődtek össze ezen aránylag kis területen.

Champagneban a Beau Sejourtól északra két francia éjjeli támadást visszavertünk.

A Maas magaslatokon a támadásunk jól előrehalad, több egymás mögött fekvő hegyhátat a Les Epargestől nyugatra fekvő magaslatig rohamban elfoglaltunk. Több száz franciát elfogtunk és néhány gépfegyvert zsákmányoltunk.

A Hartmannweilerkopf visszahódítására vezetett csapataink zsákmánya 11 tiszt, 249 főnyi közlegény, 6 aknavető és 4 gépfegyver.

A keleti hadszíntéren egynéhány gyenge orosz éjjeli támadást az Oceaonawtól északnyugatra fekvő vidéken visszautasítottunk. A helyzet változatlan.